

POSTANOWIENIE

Dnia 11 października 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z wniosku W. Sp. z o.o. z siedzibą w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w W.
z udziałem zainteresowanego T. K.
o wydanie zaświadczenia w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 11 października 2016 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 21 lipca 2015 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od wnioskodawcy na rzecz organu rentowego
kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 lipca 2015 r., III AUa (...), Sąd Apelacyjny w (...) zmienił wyrok Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W. z dnia 4 kwietnia 2013 r. i oddalił odwołanie W. Spółki z o.o. z siedzibą w W. (dalej także płatnik) od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. z dnia 14 sierpnia 2012 r., odmawiającej wydania zaświadczenia potwierdzającego, że w okresie wykonywania pracy we Francji, zainteresowany T. K. od dnia 4 stycznia 2012 r. do dnia 29 stycznia 2012 r. podlegał polskiemu ustawodawstwu ubezpieczeń społecznych (pkt I), oraz zasądził od płatnika na rzecz organu

rentowego kwotę 300 zł tytułem zwrotu kosztów procesu za wszystkie instancje (pkt II).

Sąd drugiej instancji w uzasadnieniu wyroku wskazał, że rozpoznając niniejszą sprawę ponownie, był związany wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2015 r., II UK 99/14 (niepublikowany), którym, na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego, uchylono wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 30 października 2013 r., III AUa (...) i przekazano mu sprawę do ponownego rozpoznania. Sąd Najwyższy nie podzielił stanowiska Sądu Apelacyjnego, że obrót w kraju delegowania nie przesądza, czy przedsiębiorstwo delegujące (w sprawie agencja pracy tymczasowej) prowadzi znaczną część działalności w kraju delegowania. Sąd Najwyższy uznał, że nawet dzieląc tak ogólnie sformułowaną tezę, należy ją uzupełnić o istotne zastrzeżenie, że obrót nie może być pomijany jako kryterium bez znaczenia. Zwłaszcza, że obrót ustalony w sprawie jest o ponad połowę niższy niż wymagany (12% i 25%). Obrót na poziomie 25% odnosi się dla wszystkich państw Unii i w tym wyraża się jego uniwersalny walor jako jednakowego punktu odniesienia dla wszystkich adresatów (firm, przedsiębiorstwa) z wielu różnych państw. Taki poziom wymaganego obrotu odpowiada regulacji prawnej, adresowanej do „pracodawcy zazwyczaj prowadzącego znaczną część działalności, innej niż działalność związana z samym zarządzaniem wewnętrznym na terytorium państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę, (...)” - art. 12 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. UE L 2004.166.1 ze zm.) w związku z art. 14 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. UE L 2009.284.1 ze zm.). Potwierdza to także orzecznictwo ETS (por. sprawa *Sarl Manpower przeciwko Caisse Primaire d' Assurance Maladie* - wyrok ETS z dnia 17 grudnia 1970, sygn. 35/70, ECR 1970/2/01251; sprawa *Fitzwilliam* - wyrok ETS z dnia 10 lutego 2000 r., C-202/97, ECR 2000/2/I-00883; sprawa *Plum* - wyrok ETS z dnia 9 listopada 2000 r., C-404/98, ECR 2000/11A/I-09397). Szczególne znaczenie w tej kwestii należy przypisać stanowisku wyrażonemu w sprawie *Fitzwilliam*, w którym przyjęto,

że warunek zwykłego wykonywania swej działalności w pierwszym państwie, jest spełniony jeżeli przedsiębiorstwo stale wykonuje znaczącą działalność w państwie, w którym ma siedzibę. Tak więc stanowisko, że obrót stanowi istotne kryterium odwołujące się do skali działalności przedsiębiorstwa, można uznać za utrwalone i aktualne, jako kryterium racjonalnie sprawdzalne. Przekładając to na okoliczności sprawy, należało uznać, że skoro wymagany jest obrót na poziomie 25% w kraju delegowania, a więc jednej czwartej całego obrotu, to po pierwsze dotyczyć to może jedynie przedsiębiorstwa działającego w danym państwie, a po drugie, przedsiębiorstwa z wymaganą granicą obrotu, który co do zasady nie pozwala na dowolne odejście poniżej tak określonej skali.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości skargą kasacyjną pełnomocnik płatnika, zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego – art. 11 ust. 1 lit. a i art. 12 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz art. 14 ust. 1 i 2 oraz art. 19 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, a także ust. 1 akapit 5 Decyzji nr A2 Komisji Administracyjnej ds. Koordynacji Systemów Zabezpieczenia Społecznego z dnia 12 czerwca 2009 r. dotyczącej wykładni art. 12 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 w sprawie ustawodawstwa mającego zastosowanie do pracowników delegowanych i osób wykonujących pracę na własny rachunek, tymczasowo pracujących poza państwem właściwym (2010/C 106/02). Ponadto zarzucono naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. i art. 328 § 2 w związku z art. 391 k.p.c.

Pełnomocnik płatnika wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu, o przeprowadzenie rozprawy, orzeczenie o kosztach postępowania, w tym kosztach zastępstwa procesowego. W skardze kasacyjnej zawarto także wniosek o zadanie pytania prejudycjalnego do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne, w związku z

którymi zaistniała potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości oraz wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów dotyczących pojęcia "prowadzenie znacznej części działalności gospodarczej na terytorium państwa członkowskiego, w którym ma swoją siedzibę" i wskazania przesłanek koniecznych do spełnienia tego wymogu, a w szczególności odpowiedzi na pytania: (-) czy wymóg ten zostaje spełniony przez przedsiębiorcę, który osiągnął obroty na terenie kraju macierzystego poniżej 25% i jednocześnie spełnia pozostałe przesłanki; (-) czy wymóg osiągnięcia obrotów minimum 25% na terenie kraju macierzystego jest jedynym kryterium warunkującym uzyskanie przez wnioskodawcę statusu „prowadzenia znacznej części działalności gospodarczej na terytorium państwa członkowskiego, w którym ma swoją siedzibę”; (-) czy procentowy udział obrotów osiąganych w kraju macierzystym należy obliczać porównując obroty (stan zatrudnienia, ilość wykonywanych umów oraz liczebność personelu administracyjnego) kraju delegowanego do obrotów (i odpowiednio stanu zatrudnienia, wykonywanych umów oraz liczebności personelu administracyjnego) osiąganych w pozostałych krajach delegowania łącznie czy w odniesieniu do kraju delegowania; (-) jakie okoliczności powinna obejmować „pogłębiona analiza” przewidziana przez Praktyczny Poradnik, a przede wszystkim czy analiza ta przy porównaniu obrotów osiąganych przez przedsiębiorcę na terenie kraju jego siedziby i kraju delegowania powinna wziąć pod uwagę różnicę siły nabywczej pieniądza oraz wysokości wynagrodzeń występującą między tymi krajami; (-) czy ocena pozostałych poza obrotem przesłanek, od których prawo europejskie uzależnia możliwość uznania działalności prowadzonej na terenie danego kraju za znaczącą wchodzi w zakres wyżej wspomnianej „pogłębionej analizy”; oraz (-) czy Sąd rozpatrując sprawę wymagającą ustalenia prowadzenia znacznej działalności na terenie Polski, w sytuacji jeżeli obrót na terenie kraju nie przekracza 25%, może zaniechać oceny pozostałych poza obrotem przesłanek, od których prawo europejskie uzależnia możliwość uznania działalności za znaczącą oraz dokonania dalej idącej „pogłębionej” analizy sytuacji tegoż przedsiębiorcy.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pełnomocnik organ rentowego wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania, ewentualnie oddalenie skargi kasacyjnej wraz z orzeczeniem o kosztach zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wnioskodawcy nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania, o czym przesądza art. 398²⁰ k.p.c.

Zgodnie z tym przepisem Sąd, któremu sprawa została przekazana, po uchyleniu wyroku przez Sąd Najwyższy w wyniku uwzględnienia skargi kasacyjnej, jest związany wykładnią prawa dokonaną w tej sprawie przez ten Sąd, zaś skargi kasacyjnej od orzeczenia wydanego po ponownym rozpoznaniu sprawy, nie można oprzeć na podstawach sprzecznych z wykładnią prawa dokonaną w tej sprawie przez Sąd Najwyższy (por. wywody zawarte w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 13 sierpnia 2015 r., II UK 294/14 - niepublikowany). Za uzasadnieniem wyroku Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2016 r., II UK 267/15 (dotąd niepublikowany), warto przypomnieć, że w wyroku z dnia 25 marca 2004 r., III CK 335/02 (LEX nr 585801) Sąd Najwyższy stwierdził, że naczelna zasada ustrojowa procesu cywilnego związania sądu ma fundamentalne znaczenie w związku z tym nie mogą być akceptowane żadne nie przewidziane w ustawie od niej odstępstwa. Tak więc nie ulega wątpliwości, że sąd, któremu sprawa została przekazana, jest związany wykładnią prawa dokonaną w tej sprawie przez Sąd Najwyższy (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2005 r., II CK 413/04, LEX nr 395075, z dnia 8 października 2009 r., II CSK 180/09, LEX nr 536071), przy czym związanie to obejmuje nie tylko sąd, któremu sprawa została przekazana (art. 398²⁰ zadanie drugie k.p.c.), ale także podmiot wnoszący skargę, a w konsekwencji również Sąd Najwyższy rozpoznający taką skargę (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2010 r., II PK 344/09, OSNP 2011 nr 21-22, poz. 271, z dnia 21 maja 2010 r., II CSK 628/09, LEX nr 602237).

Uchylając poprzedni wyrok w tej sprawie (z dnia 30 października 2013 r., III AUa [...]), wyrokiem z dnia 21 stycznia 2015 r., II UK 99/14, Sąd Najwyższy, podkreślił, że w licznych sprawach, w których podłożem były decyzje organu rentowego w przedmiocie odmowy wydania płatnikowi zaświadczenia A1 potwierdzającego, że jego pracownicy w okresie wykonywania pracy na terytorium Francji podlegali polskiemu ubezpieczeniu społecznemu, wyrażony został pogląd,

że podmiot delegujący zatrudnianych pracowników do pracy za granicą może być co do zasady uznany za pracodawcę zazwyczaj prowadzącego znaczną część działalności w kraju, w którym ma swoją siedzibę, i z którego deleguje pracowników za granicę w rozumieniu art. 12 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 883/2004 oraz art. 14 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 987/2009, jeżeli prowadzi w tym kraju działalność inną niż działalność związana z samym zarządzaniem wewnętrznym i jeżeli osiąga w nim obrót na poziomie 25% całego swego obrotu (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 6 sierpnia 2013 r., II UK 116/13, OSNP 2014 nr 5, poz. 73, z dnia 2 października 2013 r., II UK 170/13, OSNP 2014 nr 12, poz. 171, z dnia 4 czerwca 2014 r., II UK 550/13, niepublikowany, z dnia 4 czerwca 2014 r., II UK 565/13, niepublikowany, z dnia 6 sierpnia 2014 r., II UK 31/14, niepublikowany, z dnia 14 października 2014 r., II UK 32/14, niepublikowany oraz z dnia 18 listopada 2014 r., II UK 46/14, niepublikowany) i wykładnia ta - jako wiążąca - została zastosowana przez Sąd Apelacyjny w zaskarżonym wyroku.

Stwierdzając, że nie zachodzą przesłanki przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., określając taryfowe wynagrodzenie pełnomocnika zgodnie z § 11 ust. 2 oraz § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.).